

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 30 јуни 2021 година

Соопштение за печат

Позначајни промени кај надворешниот долг, надворешните побарувања и меѓународната инвестициска позиција: прв квартал 2021 година

На крајот на првиот квартал од 2021 година, **нето надворешниот долг** изнесува 3.297 милиони евра и забележа квартално намалување за 95 милиони евра. Притоа, намалувањето на нето надворешниот долг во првиот квартал произлегува од намалувањето на приватниот нето-долг за 91 милион евра, како и од намалувањето на јавниот нето-долг за 4 милиони евра. Кварталната промена на нето надворешниот долг е одраз на поголемото квартално зголемување на побарувањата во однос на зголемувањето на обврските. Имено, **брuto надворешниот долг** на крајот на првото тримесечје изнесува 9.833 милиони евра и забележа квартално зголемување од 1.203 милиони евра, додека **брuto надворешните побарувања** забележаа зголемување од 1.298 милиони евра и изнесуваат 6.537 милиони евра.

Надворешна задолженост и меѓународна инвестициска позиција на Република Северна Македонија

	31.12.2020		31.03.2021		квартална промена		
	млн. евра	% БДП	млн. евра	% БДП	млн. евра	%	п.п.
Бруто надворешен долг	8,630.3	80.2	9,833.4	84.8	1,203.1	13.9	4.7
Бруто надворешен долг без репо	8,630.3	80.2	9,530.7	82.2	900.4	10.4	2.0
Долгорочен долг	6,815.7	63.3	7,475.7	64.5	660.0	9.7	1.2
Краткорочен долг	1,814.6	16.9	2,357.7	20.3	543.0	29.9	3.5
Јавен долг	4,301.4	40.0	5,202.9	44.9	901.5	21.0	4.9
Приватен долг	4,328.9	40.2	4,630.5	39.9	301.6	7.0	-0.3
Бруто надворешни побарувања	5,238.8	48.7	6,536.8	56.4	1,297.9	24.8	7.7
Бруто надворешни побарувања без обратни репо	5,238.8	48.7	6,234.1	53.8	995.3	19.0	5.1
Нето надворешен долг	3,391.5	31.5	3,296.6	28.4	-94.8	-2.8	-3.1
МИП, нето	-7,019.2	-65.2	-6,984.6	-60.2	34.6	-0.5	5.0

*/ Податокот за бруто домашниот производ (БДП) за 2020 година е проценет (извор: Државен завод за статистика, соопштение „Бруто домашен производ, прво тримесечје од 2021 година“ од 7.6.2021 година). Податокот за 2021 година е проекција на НБРСМ (април 2021 година).

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Негативната **нето меѓународна инвестициска позиција**¹, на крајот на март 2021 година, изнесува 6.985 милиони евра, или 60,2% од проектираниот БДП² за 2021 година. Од овој

¹ Меѓународната инвестициска позиција (МИП) претставува статистички извештај којшто ги прикажува состојбите на надворешните финансиски средства и финансиски обврски на Република Северна Македонија на определен датум, т.е. побарувањата од и обврските кон нерезиденти врз основа на финансиски инструменти. Притоа, негативната нето меѓународна инвестициска позиција значи дека финансиските обврски ги надминуваат финансиските побарувања од нерезидентите.

² Податокот за БДП за 2021 година е проекција на НБРСМ (април 2021).

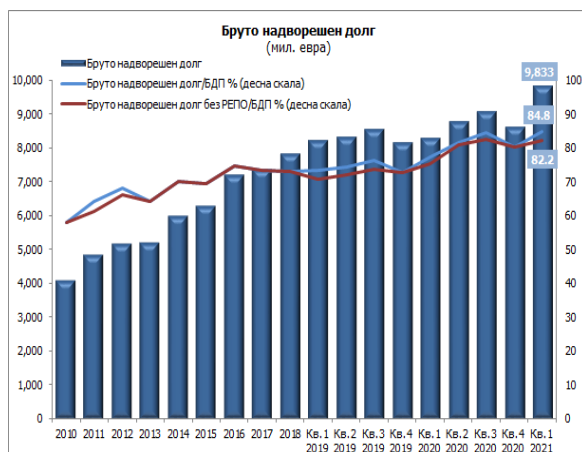

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

износ, најголемиот дел, или 83%, се нето-обврски врз основа на директни инвестиции, од кои 77% се врз основа на сопственички капитал.

Бруто надворешен долг

На крајот на март од 2021 година, бруто надворешниот долг изнесува 9.833 милиони евра (или 84,8% од проектираниот БДП) и бележи квартално зголемување од 1.203 милиони евра (или за 13,9%). Доколку од долгот се исклучи ефектот од специфичните активности за управување со девизните резерви на централната банка³, бруто-долгот бележи квартално зголемување од 900 милиони евра. Оваа квартална промена е резултат на зголемениот јавен и приватен долг (за 599 и 302 милиони евра, соодветно). Растот на јавниот долг се должи на зголемените обврски на секторот „држава“ за 600 милиони евра, со оглед на издавањето нова евро обврзница, додека пак обврските на јавните банки и јавни претпријатија се намалија за 3 милиони евра. Кварталното зголемување на приватниот долг се должи на зголемениот долг на капитално поврзаните субјекти (за 145 милиони евра), небанкарскиот приватен сектор (за 130 милиони евра) и на приватните банки (за 27 милиони евра).

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Бруто надворешни побарувања

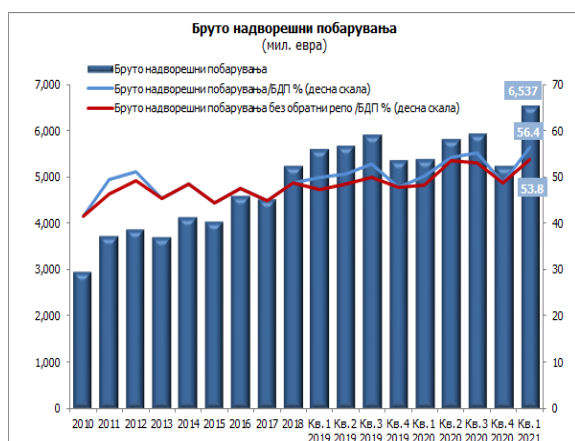
Бруто надворешните побарувања, на крајот на првиот квартал од 2021 година изнесуваат 6.537 милиони евра (или 56,4% од проектираниот БДП) и остварија квартално зголемување

³ Специфичните активности за управување со девизните резерви на централната банка се однесуваат на репо-договори и други операции поврзани со управувањето со девизните резерви. При склучувањето на овие трансакции се создаваат обврски (класифицирани под категоријата „заеми“) коишто придонесуваат за зголемување на нивото на бруто-долгот. Истовремено, при склучувањето на овие трансакции во обратна насока, создадените побарувања придонесуваат за зголемување на бруто-побарувањата. НБРСМ најчесто истовремено ги извршува овие трансакции, во речиси идентични износи. Гледано во целина, бидејќи истовремено се склучуваат, овие трансакции имаат неутрален ефект на нето-основа, односно се јавуваат во речиси идентичен износ и на страната на обврските и на страната на побарувањата, поради што не се одразуваат на вкупниот нето надворешен долг.

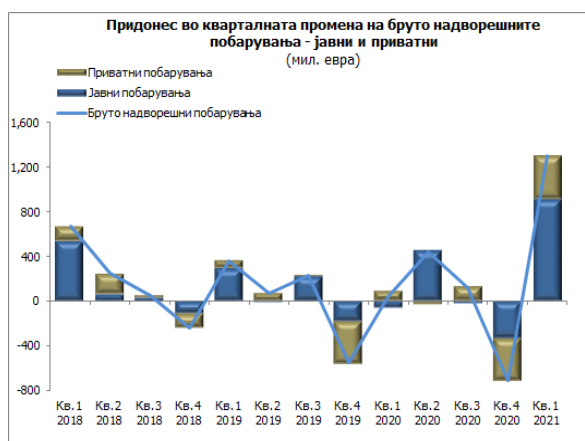

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

од 1.298 милиони евра (или за 24,8%). Доколку се исклучи ефектот од специфичните активности на централната банка поврзани со управувањето со девизните резерви, бруто надворешните побарувања се зголемени за 995 милиони евра. Оваа квартална промена е резултат на зголемените јавни побарувања за 602 милиона евра и на приватните побарувања за 393 милиони евра. Растот на јавните побарувања е резултат на зголемените побарувања на централната банка, додека растот на приватните побарувања произлегува од зголемените побарувања на капитално поврзаните субјекти и небанкарскиот приватен сектор, при намалени побарувања на приватните банки.

Извор: НБРСМ, ДЗС.

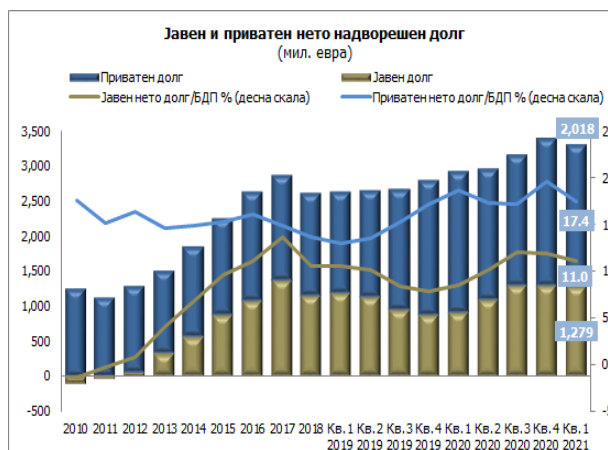
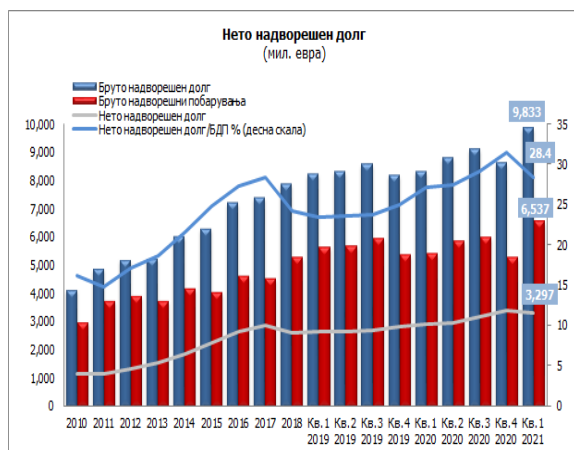

Нето надворешен долг

На 31.3.2021 година, нето надворешниот долг изнесува 3.297 милиони евра (или 28,4% од проектираниот БДП). Нето надворешниот долг на земјата во првиот квартал од 2021 година е намален за 95 милиони евра, или за 2,8%. Од аспект на структурата, и понатаму поголемо учество во вкупниот нето-долг има приватниот нето-долг со 61%.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Меѓународна инвестициска позиција, нето

Во текот на првиот квартал од 2021 година негативната нето меѓународна инвестициска позиција (МИП) е намалена за 35 милиони евра и изнесува 6.985 милиони евра, што претставува 60,2% од проектираниот БДП за 2021 година.

Кварталното намалување на негативната нето МИП произлегува од поинтензивното зголемување на средствата (за 1.367 милиони евра) во однос на зголемените обврски (за 1.332 милиони евра). Гледано по инструменти, нето-обврските врз основа на должнички инструменти бележат намалување за 95 милиони евра, додека нето-обврските врз основа на сопственички инструменти се зголемени за 60 милиони евра.

Меѓународна инвестициска позиција на Република Северна Македонија

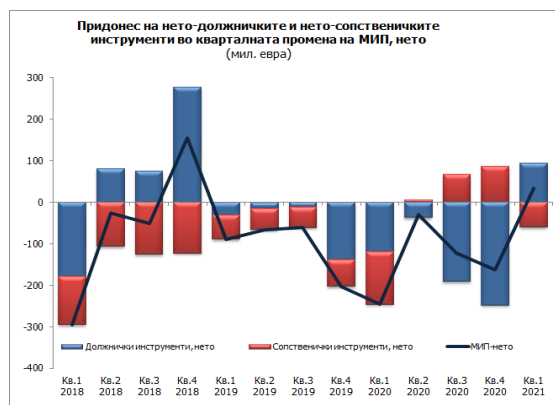
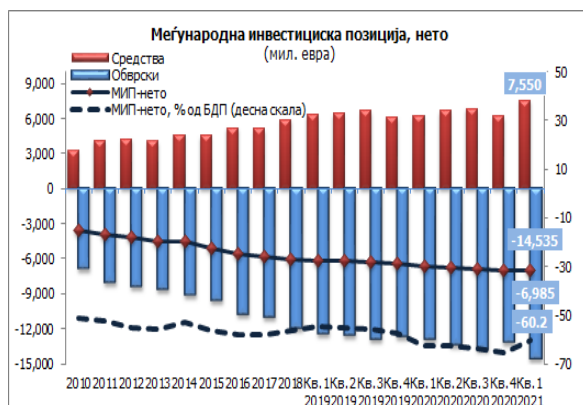
(во милиони евра)

МИП, по инструменти	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Кв.1 2020	Кв.2 2020	Кв.3 2020	Кв.4 2020	Кв.1 2021
Меѓународна инвестициска позиција, нето	-4,177.6	-4,558.4	-4,549.0	-5,082.7	-5,576.0	-5,822.5	-6,039.5	-6,458.4	-6,704.2	-6,734.3	-6,857.2	-7,019.2	-6,984.6
Средства	4,257.5	4,082.5	4,634.0	4,571.9	5,171.3	5,157.3	5,913.6	6,163.8	6,179.1	6,699.6	6,860.4	6,183.2	7,550.0
Директни инвестиции	533.6	617.8	475.6	655.0	811.9	967.6	896.2	936.8	1,034.0	1,018.6	1,062.4	786.7	1,143.2
Портфолио инвестиции	63.1	107.7	155.0	212.6	255.2	300.2	321.2	406.1	352.5	402.3	429.1	470.9	515.5
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	0.0	0.9	0.9	1.0	1.2	2.8	2.9	4.4	4.4	4.4	3.9	3.9	3.9
Валутни и депозити	537.0	540.0	623.6	615.4	627.3	635.5	694.0	580.0	559.8	556.7	559.1	562.0	524.3
Заеми	246.4	91.3	98.2	67.1	52.1	56.1	74.5	79.1	295.1	161.0	311.5	88.9	393.7
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	684.1	730.3	842.7	757.4	809.6	858.8	1,057.2	894.4	915.7	916.7	1,013.9	910.5	1,029.9
Останати сметки за наплата	0.0	1.4	1.5	1.7	0.5	0.1	0.5	0.3	0.3	0.4	0.2	0.4	0.3
Девизни резерви	2,193.3	1,993.0	2,436.5	2,261.8	2,613.4	2,336.3	2,867.1	3,262.6	3,017.3	3,639.7	3,480.2	3,359.9	3,939.2
Обврски	8,435.1	8,640.8	9,183.0	9,654.6	10,747.3	10,979.8	11,953.0	12,622.2	12,883.3	13,434.0	13,717.6	13,202.5	14,534.6
Директни инвестиции	4,146.8	4,485.7	4,378.3	4,951.3	5,392.2	5,598.1	6,141.3	6,580.0	6,839.9	6,809.7	6,846.3	6,647.4	6,921.6
Портфолио инвестиции	408.3	253.2	776.6	848.8	1,362.2	1,476.3	1,813.2	1,730.7	1,655.7	2,288.3	2,288.2	2,102.5	2,697.4
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	0.0	4.1	4.4	4.3	6.0	2.3	4.2	4.0	4.1	4.1	4.2	4.3	4.3
Валутни и депозити	198.7	168.4	157.7	148.5	174.2	195.2	206.2	254.2	259.6	276.5	238.6	253.3	272.8
Заеми	2,771.8	2,883.1	3,024.4	2,961.7	3,014.7	2,872.0	2,883.4	3,100.9	3,190.5	3,204.9	3,407.8	3,283.7	3,637.8
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	832.8	773.2	763.4	656.7	714.6	757.7	824.8	871.1	852.3	770.4	853.7	832.4	921.5
Останати сметки за плаќање	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.4	0.0
Специјални права на влечење (нето-создавање обврски)	76.7	73.2	78.2	83.2	83.2	78.2	79.8	81.3	81.3	80.0	78.9	77.4	79.2

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Придружни информации

Временски серии податоци – годишни и квартални податоци за бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања:

http://nbrm.mk/nadvoresen_dolg.nspix

Временски серии податоци – годишни и квартални податоци за меѓународната инвестициска позиција:

http://nbrm.mk/megunarodna_investiciska_pozicija.nspix

Методолошки појаснувања за бруто надворешниот долг и побарувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/ND/metodologija/Metodologija_nadvoresen_dolg_5_2_2018.pdf

Методолошки појаснувања за меѓународната инвестициска позиција:

http://nbrm.mk/content/statistika/mip/metodologija/Metodologija_MIP_BPM6_9_10_2018.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување на податоците:

http://nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартален бруто надворешен долг, бруто надворешни побарувања и меѓународна инвестициска позиција: 30 септември 2021 година (референтен пресек заклучно со јуни 2021 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).